

[Strona Główna](#) > ... > [Postępowanie Sądowe](#) > [Sprawy Cywilne](#) > [Przeprowadzanie Dowodów](#) > [Latvia](#)

Przeprowadzanie dowodów

 Łotwa

Autor treści:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Ciężar dowodu

Każda ze stron ma obowiązek udowodnić fakty, na których opiera swoje twierdzenia, lub uzasadnić podniesione przez siebie zarzuty. Skarżący musi uzasadnić swoje żądania, a pozwany – swoje zarzuty.

1.1 Jakie zasady obowiązują w odniesieniu do ciężaru dowodu?

Strony oraz inne podmioty biorące udział w postępowaniu przedstawiają dowody. Jeżeli strona postępowania lub inne podmioty biorące udział w postępowaniu nie są w stanie przedstawić określonych dowodów, sąd – na uzasadniony wniosek – może zarządzić ich przeprowadzenie.

1.2 Czy obowiązują zasady, które wyłączają konieczność dowodzenia niektórych faktów? W jakich przypadkach? Czy możliwe jest przedstawienie dowodu w celu obalenia szczególnego domniemania prawnego?

Jeżeli sąd uzna fakt za powszechnie znany, nie trzeba przeprowadzać dowodu.

Okoliczności faktyczne ustalone w prawomocnym wyroku cywilnym nie wymagają ponownego przeprowadzenia dowodu w innych sporach cywilnych między tymi samymi stronami.

Prawomocny wyrok karny wiąże sąd rozpoznający sprawę dotyczącą odpowiedzialności cywilnej osoby, której dotyczy wyrok karny, wyłącznie w odniesieniu do ustaleń, czy doszło do popełnienia czynu zabronionego – przez działanie lub zaniechanie – oraz czy dana osoba popełniła ten czyn lub dopuściła do jego popełnienia.

Fakty, które uznaje się za ustalone na podstawie przepisów prawa, nie wymagają przeprowadzenia dowodu. Domniemania te mogą zostać obalone w postępowaniu zwykłym.

Strona nie musi dowodzić faktów, których strona przeciwna nie podważa, zgodnie z zasadami postępowania określonymi w kodeksie postępowania cywilnego.

1.3 Do jakiego stopnia sąd musi być przekonany o fakcie, aby oprzeć orzeczenie na istnieniu tego faktu?

Sąd musi ocenić dowody według własnego przekonania na podstawie dokładnej, pełnej i obiektywnej analizy materiału zebranego na rozprawie; przy orzekaniu kieruje się zasadami logicznego rozumowania oraz opiera się na ustaleniach naukowych i doświadczeniu życiowym. Sąd musi wskazać w wyroku, dlaczego uznał niektóre dowody za bardziej wiarygodne od innych oraz dlaczego uznał niektóre fakty za udowodnione, a innych nie. Dowody nie mają dla sądu z góry ustalonej mocy dowodowej.

2 Postępowanie dowodowe

2.1 Czy dowód przeprowadza się zawsze na podstawie wniosku strony czy sędzia w niektórych przypadkach może również przeprowadzić dowód z urzędu?

Kodeks postępowania cywilnego stanowi, że strony odpowiadają za przedstawienie dowodów, przewiduje jednak również przypadki, w których sąd może zarządzić przeprowadzenie dowodu z urzędu (na przykład gdy chodzi o dobro dziecka). Jeżeli sąd uzna, że nie przedstawiono dowodów potwierdzających fakty, na których opierają się twierdzenia lub zarzuty strony, wówczas powiadamia o tym strony i w stosownych przypadkach wyznacza termin na przedstawienie dowodów.

2.2 Co się dzieje po przyjęciu wniosku dotyczącego przeprowadzenia dowodu?

Strony składają w sądzie dowody pisemne i rzeczowe. Jeżeli strony powołują się na dowody ustne, sąd wzywa na rozprawę świadków wskazanych przez strony w celu wysłuchania ich zeznań. Sąd załącza przedstawione dowody do akt sprawy.

2.3 W jakich przypadkach sąd odrzuci wniosek dowodowy strony?

Sąd dopuszcza wyłącznie dowody, które są przewidziane w przepisach prawnych i mają znaczenie dla sprawy. Sąd może odmówić przyjęcia dowodów przedstawionych później niż na 14 dni przed terminem rozprawy sądowej, chyba że sędzia wyznaczy inny termin na ich przedstawienie. W toku postępowania dowód można przeprowadzić na uzasadniony wniosek strony sporu, pod warunkiem że nie opóźni to rozpoznania sprawy lub że sąd uzna, iż zachodzą uzasadnione powody, dla których dowody nie zostały przedstawione w wyznaczonym terminie, lub że dowody dotyczą faktów ujawnionych w toku postępowania.

Nie dopuszcza się w charakterze dowodu zeznań świadków składanych w oparciu o informacje pochodzące z nieznanymi źródeł lub informacje uzyskane od osób trzecich, chyba że osoby takie zostały przesłuchane.

2.4 Jakie wyróżnia się środki dowodowe?

Wyjaśnienia przedstawione przez strony i inne podmioty biorące udział w postępowaniu, które zawierają informacje na temat faktów, na których strony opierają swoje twierdzenia lub zarzuty, jeżeli są one potwierdzone przez inne dowody zbadane i ocenione na rozprawie sądowej;

zeznania świadków i biegłych;

pisemne dowody obejmujące dokumenty lub inne materiały tekstowe, w których informacje na temat faktów istotnych dla sprawy są przedstawione za pomocą słowa pisanego, cyfr i innych symboli na piśmie lub zapisane za pośrednictwem innych środków technicznych, oraz wszelkie powiązane nośniki służące do zapisu (taśmy audio lub wideo, dyskiety itp.);

- dowody rzeczowe;
- ekspertyzy biegłych;
- opinie biegłych;
- sprawozdania organów publicznych.

2.5 Jakie metody stosuje się w celu uzyskania dowodów ze świadków i czym się one różnią od środków uzyskiwania dowodów z biegłych? Jakie obowiązują zasady w odniesieniu do składania dowodów pisemnych i ekspertyz/opinii biegłych?

Nie ma istotnej różnicy: zeznania biegłych i innych świadków mają moc dowodową, przy czym pisemne oświadczenia biegłych również stanowią dowody. Świadek lub biegły musi się stawić na rozprawie na wezwanie sądu w celu zeznania prawdy na temat znanych mu okoliczności (świadkowie) lub w celu przedstawienia we własnym imieniu obiektywnej opinii na temat faktów naukowych, technicznych, artystycznych lub innych faktów, które zostały zbadane.

2.6 Czy istnieją silniejsze i słabsze środki dowodowe?

Co do zasady, żadne dowody nie wiążą sądu, ale sąd musi wyjaśnić w swoim wyroku, dlaczego niektóre dowody uznał za bardziej wiarygodne od innych i dlaczego niektóre fakty uznał za udowodnione, a inne nie.

2.7 Czy udowodnienie określonych faktów wymaga oznaczonych środków dowodowych?

Tak. Faktów, których udowodnienie, zgodnie z prawem, wymaga określonych środków dowodowych, nie można udowodnić za pomocą żadnych innych środków dowodowych.

Sąd dopuszcza jedynie środki dowodowe przewidziane przepisami prawa.

2.8 Czy świadkowie są zobowiązani przepisami prawa do zeznawania?

Świadkowi wezwanemu do stawienia się w sądzie nie przysługuje prawo do odmowy zeznań, z wyjątkiem przypadków określonych przepisami prawa.

2.9 W jakich przypadkach mogą odmówić składania zeznań?

Następujące osoby mogą odmówić składania zeznań:

- krewni w linii prostej i krewni pierwszego lub drugiego stopnia w linii bocznej, małżonkowie, powinowaci pierwszego stopnia oraz członkowie rodzin stron;
- opiekunowie i kuratorzy stron oraz osoby pozostające pod opieką lub kuratelą stron;
- osoby pozostające w innym sporze prawnym z jedną ze stron.

2.10 Czy osoba, która odmawia złożenia zeznań, może być ukarana lub zmuszona do zeznawania?

Świadek w wieku co najmniej 14 lat odmawiający złożenia zeznań z przyczyn uznanych przez sąd za nieważne lub umyślnie składający fałszywe zeznania popełnia przestępstwo w rozumieniu kodeksu karnego.

Jeżeli świadek nie stawia się w sądzie pomimo otrzymania wezwania od sądu lub sędziego i nie jest w stanie usprawiedliwić niestawiennictwa, sąd może wymierzyć grzywnę w wysokości do 60 euro lub zarządzić doprowadzenie świadka do sądu.

2.11 Czy przewiduje się, że od niektórych osób nie można uzyskać dowodów?

Osoby duchowne nie mają obowiązku składania zeznań w odniesieniu do faktów, o których dowiedziały się w trakcie spowiedzi, a osoby, które przez wzgląd na wykonywany zawód lub zajmowane stanowisko nie mogą ujawniać powierzonych sobie informacji, nie mają obowiązku składania zeznań na ich temat;

- małoletni nie mają obowiązku składania zeznań w odniesieniu do faktów stanowiących dowody przeciwko ich rodzicom, dziadkom lub rodzeństwu;
- osoby, które na skutek upośledzenia sprawności fizycznej lub psychicznej nie są w stanie dokonać właściwej oceny okoliczności istotnych dla sprawy, nie mają obowiązku składania zeznań;
- dzieci poniżej siódmego roku życia nie mają obowiązku składania zeznań.

2.12 Jaką rolę odgrywa sędzia i strony w przesłuchaniu świadka? W jakich warunkach można przesłuchiwać świadka w trybie wideokonferencji lub za pośrednictwem innych środków technicznych?

Osoba wezwana w charakterze świadka musi stawić się w sądzie i złożyć zeznania zgodnie z prawdą na temat znanych jej okoliczności. Świadek musi odpowiadać na pytania zadawane przez sąd i strony. Sąd może przesłuchiwać świadka w jego miejscu zamieszkania, jeżeli świadek nie może stawić się w sądzie na wezwanie ze względu na chorobę, podeszły wiek lub inwalidztwo lub z innego ważnego powodu. Świadek może również zostać przesłuchany w drodze wideokonferencji w sądzie, w zależności od jego miejsca pobytu, lub w miejscu specjalnie wyposażonym do tego celu.

3 Ocena dowodów

3.1 Czy istnieją ograniczenia nałożone na sąd dotyczące uwzględniania przez sąd w orzeczeniu

dowodów, które zostały zebrane przez stronę niezgodnie z prawem?

Strony postępowania mogą podważyć prawdziwość dowodów pisemnych.

Osoba, której podpis widnieć na dowodach pisemnych, nie może ich podważyć. Osoba ta może podważyć dowód, wszczynając odrębne postępowanie, jeżeli podpisała dokument pod wpływem przymusu, groźby lub w drodze oszustwa. Strona może również złożyć uzasadniony wniosek w sprawie domniemanego sfałszowania dowodu pisemnego. Jeżeli sąd uzna, że dowód został sfałszowany, wówczas go wyłączy i powiadomi prokuratora o popełnieniu fałszerstwa. W celu zbadania wniosku w sprawie domniemanego sfałszowania dowodu pisemnego sąd może zarządzić sporządzenie opinii biegłego lub może zażądać przedstawienia innych dowodów. Jeżeli jednak sąd uzna, że strona wszczęła spór dotyczący sfałszowania dowodu pisemnego bez uzasadnionej przyczyny, może wymierzyć grzywnę.

Kodeks postępowania cywilnego zawiera wymóg, aby osoba wezwana w charakterze świadka stawiała się w sądzie i złożyła zeznania zgodnie z prawdą na temat znanych sobie okoliczności. Jeżeli strona pragnie udowodnić określone okoliczności za pomocą zeznań świadka, we wniosku o przesłuchanie świadka skierowanym do sądu strona ta musi wskazać istotne elementy sprawy, które świadek mógłby potwierdzić.

3.2 Czy moje oświadczenie, jako strony w sprawie, uznaje się za dowód?

Wyjaśnienia przedstawione przez strony sporu i inne podmioty biorące udział w postępowaniu, które zawierają informacje na temat faktów, na których opierają one swoje twierdzenia lub zarzuty, są dopuszczalne jako dowody, jeżeli są potwierdzone przez inne dowody zbadane i ocenione przez sąd. Jeżeli jedna ze stron uzna fakty, na których oparte są twierdzenia lub zarzuty strony przeciwnej, sąd może uznać takie fakty za udowodnione, pod warunkiem że nie ma wątpliwości, iż uznanie nie miało miejsca w wyniku oszustwa, pod wpływem przemocy, groźby lub na skutek błędu ani w celu ukrycia prawdy.

4 Czy zgodnie z art. 2 ust. 1 rozporządzenia o przeprowadzaniu dowodów dane państwo członkowskie wskazało inne organy, które są właściwe do przeprowadzania dowodów do celów postępowania sądowego w sprawach cywilnych lub handlowych na podstawie tego rozporządzenia? Jeżeli tak, to w jakim postępowaniu są one właściwe do przeprowadzenia dowodu? Czy mogą one tylko wnioskować o przeprowadzenie dowodu, czy również udzielać pomocy w przeprowadzeniu dowodu na podstawie wniosku złożonego przez inne państwo członkowskie? Zob. również informacje przekazane zgodnie z art. 2 ust. 1 rozporządzenia o przeprowadzaniu dowodów

Nie wskazano żadnych innych organów poza sądami.

■ Ostatnia aktualizacja: 28/04/2026

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.